

Nr 245.

Av herr **Westman**, i anledning av *Kungl. Maj:ts framställning om anslag till landsmålsundersökningarna i riket.*

Det statsanslag, som sedan många år utgått till landsmålsarkivet i Uppsala, framträder i årets statsverksproposition (åttonde huvudtiteln, punkt 100) i en regelmässigare form än tidigare, efter det under sista året modifikationerna ägt rum, vilka bl. a. inneburit att hela den av statsanslaget stadigvarande avlönade personalen med högre lönegrad än B 20 nu uppförts på en av statsmakterna fastställd personalförteckning.

En olägenhet, som, trots alla förbättringar, likväl kvarstår, ligger däri, att detta arkiv i olikhet mot andra vetenskapliga institutioner och arkiv, som äro statens, alltjämt saknar möjlighet att disponera medel till omkostnader för vikariatstjänstgöring för här ifrågavarande befattningshavare under semester- och sjukledighet. Samma olägenhet, som härutinnan föreligger vid landsmålsarkivet i Uppsala, föreligger också vid motsvarande institution i Lund. Särskilt föreståndarebefattningarna i Uppsala och Lund samt arkivariebefattningen i Uppsala äro dock av sådan beskaffenhet, att dessa tjänster måste utan avbrott uppehållas, för så vitt icke en stockning skall inträda i institutionernas hela verksamhet. Hittills ha — såsom ur de tryckta årsberättelserna framgår — dessa institutioner vid förefallande behov ordnat så, att då föreståndaren eller någon annan, vars åligganden måst oavbrutet besörjas, åtnjutit semester eller tjänstledighet, så har någon annan av personalen, enligt överenskommelse, som i varje fall träffats, utan särskild ersättning fått, vid sidan av eget arbete, bestrida det för ögonblicket oundgängligaste av den frånvarandes löpande göromål. Eller också har utifrån tillkallats någon vikarie, som honorerats med arvode, vilket oftast utgått i form av timpenning.

Medel till honorerande av sådana utifrån tillkallade vikarier ha tagits ur den post av statsanslaget, som för landsmålsarkivets i Uppsala vidkommande kallas »expeditionspersonal och extra arbetshjälp». Då denna post emellertid alltid varit hårt anlitad — innevarande år tages den så gott som fullständigt i anspråk av ett par oumbärliga extra biträden, av vilka den ene tjänstgör vid kassaförvaltningen — har följden blivit en i stort sett tilltagande svårighet att uttaga de semesterledigheter, som författningenslignat äro tillerkända ifrågavarande befattningshavare. Sålunda har under kalenderåret 1935 föreståndaren vid landsmålsarkivet i Uppsala uttagit 28 semesterdagar i stället för 45 och arkivarien 15 i stället för 35. Det har enligt årsberättelserna ofta förekommit att semesterledigheten måst inskränkas till ett fåtal dagar för föreståndaren i Uppsala, och vad beträffar föreståndaren i

Lund har det aldrig inträffat att han kunnat uttaga oavkortad semester. Givetvis ha de semestertider, som uttagits, mycket ofta varit långt ifrån ograverade av tjänsteåligganden, och dock har det svårligen kunnat undgås, att även sådant, som påkallat snabbare handläggning, och som kunnat förr expedieras, därest en mindre provisorisk och mera fullständig vikariatstjänstgöring kunnat anordnas, nu blivit allt för mycket fördröjt.

På längden torde man knappast kunna räkna med att hittills rådande vikariatsförhållanden skola kunna upprätthållas, detta bl. a. med hänsyn till risken för sjukdomsfall och även med hänsyn till de olika förutsättningar, som personalförändringar kunna komma att medföra. Emellertid synes det som om det skulle kunna rådats bot på ovan berörda förhållanden genom en ej alltför ingripande jämkning av vad i statsverkspropositionen föreslås.

I underdånig skrivelse den 14 september 1935 anhöll styrelsen för landsmålsarkivet i Uppsala att detta instituts statsanslag måtte uppdelas på två anslag, nämligen *dels* ett förslagsanslag å 35 613 kr. till avlöningar åt de i ovannämnda av Kungl. Maj:t fastställda personalförteckning upptagna befattningshavare, *dels* ett extra statsanslag å 15 150 kr. av samma karaktär som arkivets tidigare statsanslag till institutionens omkostnader i övrigt, däri inbegripet arvoden åt mera tillfällig personal. I statsverkspropositionen har denna ansökan icke funnits böra bifallas i vad den avser karaktär av förslagsanslag för ovan berörda anslag till arvoden åt de i personalförteckningen upptagna befattningshavarna å extra stat. I departementschefens yttrande härom hänvisas närmast till det förhållandet, att betydande bidrag av lotterimedel årligen anvisas åt denna institution. De ansökningar, på grund varav lotterimedel hittills anvisats, upptaga emellertid endast vissa bestämda ändamål, avseende särskilda undersökningar rörande dialekter och folkminnen, vadan de beviljade lotterimedlen måste anses beviljade under sådana förutsättningar, att de till ingen del bli disponibla för ovan särskilt berörda vikariatskostnader. Även om de ansåges disponibla härför, är trängseln av olika behov, för vilka de äro tagna i anspråk sådan att det redan utan den extra belastning, som vikariatskostnaden skulle innebära, möter stora svårigheter att tillgodose de med lotterimedel bekostade särundersökningarnas intressen. Däremot skulle, därest den del av landsmålsarkivets i Uppsala statsanslag, som avser arvoden åt ifrågavarande befattningshavare å extra stat, finge karaktär av förslagsanslag, plats beredas för nödiga vikariatskostnader och övriga författningensliga kostnader. Liknande är förhållandet vid motsvarande institution i Lund, enligt vad föreståndaren för densamma meddelat.

För avhjälpan av ovan påtalade olägenheter synes det icke vara erforderligt att vidtaga annan ändring i Kungl. Maj:ts förslag beträffande det under åttonde huvudtiteln uppförda anslaget till landsmålsundersökningar i riket än att de anslagsposter, som äro avsedda till avlöningar åt tjänste-

män å extra stat vid landsmålsarkivet i Uppsala och vid landsmålsundersökningarna i Lund, respektive 35 613 kr. och 9 780 kr. måtte få betecknas som förslagsvis beräknade. En dylik åtgärd torde icke behöva möta betänkligheter, alldenstund samtliga de löneförmåner, som från en dylik anslagspost kunna utbetalas till vederbörande befattningshavare, äro reglerade i gällande löneförfattningar.

På grund av vad sålunda anförts hemställas,

att riksdagen måtte medgiva, att nyssnämnda poster av det av Kungl. Maj:t under riksstatens åttonde huvudtitel äskade anslaget för budgetåret 1936—1937 till landsmålsundersökningarna i riket måtte betecknas som förslagsvis beräknade.

Stockholm den 23 januari 1936.

K. G. Westman.

